

УДК 378.147:811.111

Сергій Кулешов
(Мелітополь, Україна)

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В НЕМОВНИХ ВУЗАХ УКРАЇНИ

У статті представлена інформація про досвід використання інтерактивних методів на заняттях з англійської мови в немовному ВНЗ і їх вплив на формування компетенцій, знань і навичок студентів.

Ключові слова: інтерактивний, проекти, проектна робота, дискусії, аудіо-відео засоби технічної підтримки.

The article provides information about the experience of the interactive methods use at the lessons of the English language at the nonlinguistic university and their influence on the students' competences, knowledge and skills formation.

Key words: interactive, projects, project work, discussions, audio-video aids.

На сьогодні розвиток і вдосконалювання системи вищої освіти України та її наближення до освітніх стандартів Європи має широкомасштабний характер та рушить досить швидкими темпами. Конкуренція між вищими освітніми навчальними закладами підсилюється; а доля ВНЗ і його співробітників все більше залежить від того, наскільки конкурентоспроможними є освітні програми, пропоновані даними вузами. Кожний навчальний заклад шукає чи створює та розвиває свою конкурентну перевагу, що дозволяє йому отримати деякі переваги в боротьбі за популярність серед абітурієнтів.

В деяких ВНЗ України проводять дослідження, аналізуючи стан та рівень якості вивчення студентами іноземної мови. На основі проведених аналізів створюється своя конкурентна перевага через розробку навчальних планів з поглибленим вивченням англійської мови.

Студенти українських вищих навчальних закладів зазвичай вивчають англійську мову протягом 2-4 років навчання за програмами рівня «бакалавр», та ще 2 роки – за програмами рівня «магістр». Програми орієнтовані на підготовку всебічно-розвинених спеціалістів своєї галузі, які можуть працювати як в україномовному, так й в англійськомовному середовищі, що сприяє їхньому активному працевлаштуванню в українських та закордонних компаніях.

Завдяки перейманню досвіду в сфері сучасної освіти наших західних партнерів, та аналізуючи результати його використання у вивченні англійської мови українськими студентами, можна дійти висновку, що тільки активних методів навчання (презентації, кейс-технології, дидактичні ігри та ін.) недостатньо, щоб повною мірою розвинути здібності студента й навчити його самостійному пошуку, збору й аналізу інформації, виробленню правильного мислення, умінню працювати в команді, поважати думку інших людей й проявляти до них толерантність. [1]

Тому з'являється необхідність переходу від активних до інтерактивних технологій навчання. У сучасній методиці навчання інтерактивними методами вважаються ті, що мають на увазі діалогове навчання, у ході якого здійснюється взаємодія студента й викладача. Слово "інтерактив" прийшло до нас з англійської від слова "interact". "Inter" – "взаємний", "act" – діяти.

Інтерактивне навчання являє собою певну організацію навчального процесу, за якою всі студенти є долученими до роботи й процесу пізнання. Структура заняття, що проводиться в інтерактивному режимі, включає 8 основних етапів:

1. Мотивація.
2. Визначення мети.

3. Надання нової інформації.
4. Інтерактивні вправи.
5. Новий продукт.
6. Рефлексія.
7. Оцінювання.
8. Домашнє завдання.

До інтерактивних видів роботи на заняттях зі студентами сучасні педагоги відносять:

1. Мозковий штурм.
2. Інтерактивний урок із застосуванням аудіо- і відеоматеріалів.
3. Круглий стіл (дискусія, дебати).
4. Ділові ігри.
5. Акваріум.
6. Метод проектів.

Більшість перерахованих вище методів використовуються при підготовці спеціалістів зі знанням англійської мови. Усі вони використовуються залежно від поставленої мети заняття.

Мозковий штурм – це метод, при якому ухвалюється будь-яка відповідь студента на поставлене питання. Важливо не давати оцінку відповідям студентів відразу, а ухвалювати всі й записувати думку кожного на дошці або аркуші паперу. Учасники повинні знати, що від них не потрібно обґрунтувань або пояснення відповідей. "Мозковий штурм" – це гарний спосіб генерування ідей для рішення проблеми. Під час мозкового штурму учасники вільно обмінюються ідеями в міру їх виникнення, таким чином, що кожен може розбудувати чужі ідеї. Відомо, що метод "мозкової атаки" добре підходить для розв'язування питань та завдань за дуже короткий час. Сутність методу – висування найбільшої кількості ідей, обговорення їх і селекція. Основне правило - відмова від усякої критики й оцінки ідей, усунення цих стримуючих моментів створює умови для того, щоб одна ідея стимулювала іншу, тобто "перша ідея – краща".

Правила проведення мозкового штурму:

1. "штурм" проводиться в групах по 7-9 студентів;
2. перед початком "атаки" групу інструктують;
3. у кожній групі вибирають координатора, який направляє пошук ідей;
4. вибирають секретаря, який записує висунуті ідеї;
5. проводиться первинне обговорення й уточнення умов завдання;
6. проводиться перший етап "атаки" тривалістю 7-20 хвилин;
7. після невеликої перерви починається другий етап, у ході якого всі ідеї розглядаються критично, але в кожній ідеї необхідно побачити щось корисне, раціональне;
8. після невеликої перерви група вибирає 2-3 найцікавіших рішення та обирає спікера, який доповідає перед групою та викладачем.

На всіх цих етапах учитель відіграє роль консультанта.

Досвід застосування цього методу свідчить, що існують типові помилки, які допускають викладачі при проведенні мозкової атаки. До них можна віднести:

1. регулярне втручання в роботу групи на різних етапах;
2. під час обговорення рішення вчитель вимагає контрольної відповіді або жорстко критикує пропозиції студентів;
3. невдало підібрана тема для розробки, наприклад, така, яка вимагає спеціальних поглиблених знань.

Метод проектів, розробниками якого є Д. Дьюї і Е. Дьюї, це педагогічна технологія, що включає в себе цільову спрямованість і наукові ідеї, на які опирається система дій викладача й студента, критерії оцінки і якісно новий продукт. [3]

Проект має на увазі завдання, яке дається, як правило, наприкінці вивчення певної теми. Його виконання дає студентам змогу відчувати, що іноземна мова – це не ціль навчання, а засіб

спілкування, підготовки, створення й презентації проекту, створюється реальна ситуація діяльності: студенти проводять соціологічні опитування, становлять графіки, пишуть статті й рекламні оголошення, малюють плакати, становлять кошториси, пишуть листи-замовлення, листи-меморандуми, листи реклаमाції і так далі.

В якості ідеї виступає проведення одноденної конференції, організація перебування в готелі, підготовка й проведенні приймання в ресторані або кафе.

При цьому, можна використовувати такі види проектів, як:

1. Екскурсійні (Excursion) – студенти направляються на підприємства з метою з'ясування, як організована робота в одному з управлінських процесів, потім роблять презентацію англійською мовою;

2. Трудові (Hand) – студенти й магістранти створюють своїми руками малюнки, вишивки або панно по англійським країнам, які в подальшому використовуються для оформлення кабінетів іноземної мови.

3. Ігрові (Play) – студенти й магістранти виконують ігрові ролі. В університеті традиційно проводиться рольова гра "Discussing contract terms", "My company strategic development", "My company's competitors", свята "Halloween", "New Year" і інші.

4. Розповідь (Story) – студенти й магістранти розповідають про різні випадки з життя, пов'язані з їхнім практичним досвідом роботи, описують проблемні ситуації, пов'язані з роботою, просять ради й рекомендацій на основі досвіду інших студентів. [3]

Метод мозкового штурму був створений в 1941 році Алексом Осборном – співробітником американського рекламного агентства супер професіоналів "BBD&O". [2] Метод служить для оперативного вирішення проблем і ґрунтується на стимулюванні творчої активності людей. Основне в цьому методі – це генерація ідей. Тому ухвалюється максимальна кількість ідей без будь-яких обмежень. Ухвалюються навіть фантастичні, абсурдні й нестандартні ідеї. В свою чергу ідеї можна й потрібно комбінувати й поліпшувати. Не повинно бути ніякої критики або оцінювання пропонованих ідей.

На заняттях з англійської мови зазвичай цей метод використовується для обговорення ідей з вдосконалення діяльності компаній для служіння суспільству й одержання прибутку (готель, ресторан або логістична компанія).

Досить цікавим є такий вид інтерактивної діяльності, як "Акваріум", при якому 2-3 студенти імітують яку-небудь бізнес-ситуацію з поданої теми, а інші спостерігають. Далі, оцінюється поведінка бізнесменів, їх вирішення проблеми або пропонується свій шлях вирішення бізнес-ситуації.

Що стосується дискусій і круглих столів англійською мовою, як групового методу, який припускає колективне обговорення студентами проблем, пропозицій, ідей, думок і спільний пошук вирішення – вони стали звичайною роботою на занятті з англійської мови.

Слід зазначити, що інтерактивні методи грають не малу роль в самостійній роботі студентів, особливо підчас виконання групового завдання. Основна можливість застосування інтерактивних методів при самостійній роботі полягає в організації студентів для успішного виконання такого завдання. Стимулювання тісного спілкування між студентами приводить до формування і розвитку навичок соціальної поведінки, спілкування англійською мовою та освоєнню технології спільної роботи. Робота в групі неможлива без уміння швидко й раціонально ухвалювати рішення, знаходити компроміс, брати на себе відповідальність, спілкуватися з іншими людьми й улагоджувати конфліктні ситуації. [3]

На думку деяких психологів, виконання завдань в студентських групах можливо остільки, оскільки існують умови, при яких студенти змушені допомагати один одному в досягненні успіху, і "підштовхують" до цього своїх колег. Позитивна взаємозалежність створює відносини, в основі яких лежить взаємне стимулювання до комунікації для досягнення успіху всієї групи.

При створенні групи для виконання самостійної роботи викладач повинен:

– чітко позначити мету завдання;

- проінструктувати студентів про етапи виконання завдання;
- пояснити студентам, якою повинна бути взаємодія членів групи, щоб поставлена мета була досягнута;
- консультувати студентів у випадку виникнення питань за змістом завдання або щоб підсилити взаємозв'язок між членами групи.

Таким чином, використання інтерактивних технологій на заняттях з англійської мови дозволяє готувати спеціалістів з добре сформованими компетенціями, готових активно інтегруватися в міжнародний освітній і виробничий простір, знаходити швидко і конструктивно вирішення проблем та вміти домовлятися з бізнесменами з різних країн і континентів.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Ellis Rod. Second Language Acquisition. Oxford Introductions to Language Study. – Oxford, New York: Oxford University Press, 1997. – 158 p.
2. Jack C. Richards, Theodore S. Rodgers. Approaches and methods in language teaching. – Cambridge University Press, 2014. – 171 p.
3. Larsen Freeman, Techniques and Principles in Language Teaching, 2004. – 191 p.

УДК 378.03

*Поліна Магда
(Бахмут, Україна)*

ДІАГНОСТИКА СТАНУ СФОРМОВАНOSTІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Стаття є висвітленням результатів констатувального експерименту дисертаційного дослідження, присвяченого формуванню ціннісних орієнтацій у майбутніх вчителів музики у процесі вивчення предметів соціально-гуманітарного циклу. Досліджено стан сформованості емпатії, комунікативних та організаторських схильностей, самооцінки, ЗУН аксіосфери.

Ключові слова: *когнітивний, мотиваційний, діяльнісний, рефлексивний критерій; емпатія, патріотизм, комунікативність, креативність, біоетика.*

The article is a summary of results ascertaining experiment of scientific research in the field of Pedagogy. The topic of the research is "Formation of axiological values in prospective Art School teacher in the process of studying academic subjects of socio-humanitarian cycles" (empathy, communicative, self-evaluation, organizational abilities).

Key words: *cognitive, pedagogical skills and abilities, empathy, communicative, creativity, self-evaluation, organizational abilities, axiological values, bioethics.*

У констатувальному етапі експерименту взяли участь студенти Бахмутського коледжу мистецтв ім.І.Карабиця музичних спеціальностей різних предметно-циклових комісій: «Фортепіано», «Народні інструменти», «Оркестрові струнні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Хорове диригування», «Естрадний спів», «Теорія музики». Участь студентів різних предметно-циклових комісій створювала однорідність вибірки. Експериментом було охоплено 300 студентів.

Основною метою визначення рівня сформованості ціннісних орієнтацій майбутніх вчителів музики на сучасному етапі був як збір об'єктивних даних, що характеризують ефективність навчально-виховного процесу ВНЗ у напрямку формування ціннісних орієнтацій майбутніх вчителів музики, так і забезпечення формувального етапу